

Informácia o aktuálnom stave a procese plnenia základných podmienok za rok 2024

Základné podmienky (*enabling conditions*)¹⁾ sú **nevyhnutným predpokladom využívania podpory Európskej únie** prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Kohézneho fondu a Európskeho sociálneho fondu + a **musia byť zabezpečené a uplatňované počas celého programového obdobia 2021 – 2027.**

Na zabezpečenie splnenia každej základnej podmienky **je nutné naplnenie všetkých jej kritérií a ich splnenie musí byť odsúhlasené zo strany Európskej komisie** (ďalej len „EK“) – len vtedy možno základnú podmienku evidovať ako splnenú.

Zodpovednosť za zabezpečenie plnenia základných podmienok na národnej úrovni majú príslušní **gestori** stanovení uznesením vlády Slovenskej republiky č. 257 z 24. mája 2023.²⁾ **Koordináciu procesu vyhodnocovania plnenia základných podmienok** vykonáva **Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky** (ďalej len „MIRRI SR“).³⁾

Základné podmienky a negatívne dopady na čerpanie z fondov Európskej únie

EK preplatí výdavky týkajúce sa projektov spojených so špecifickým cieľom iba v prípade splnenia príslušnej základnej podmienky/základných podmienok (pričom horizontálne základné podmienky sú uplatniteľné na všetky špecifické ciele). Výdavky spojené so špecifickým cieľom, pri ktorom je základná podmienka nesplnená, nebudú preplatené, kým EK neoznámí, že základnú podmienku považuje za splnenú.

Najväčší potenciálny vplyv na čerpanie zdrojov z fondov Európskej únie má neplnenie horizontálnych základných podmienok, ktoré sa vzťahujú na všetky programy.⁴⁾ **Pri neplnení horizontálnych základných podmienok môže prísť k plošnému pozastaveniu vyplácania finančných prostriedkov zo strany EK.**

V prípade **neplnenia tematických základných podmienok** (ďalej len „TZP“) **pozastaví EK preplácanie výdavkov iba v rámci špecifického cieľa**, na ktorý sa daná TZP vzťahuje.

¹⁾ Základné podmienky definuje Príloha III a príloha IV Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R1060>.

²⁾ V súlade s ustanovením § 40ay ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy je od 1. januára 2025 gestorom plnenia tematickej základnej podmienky 1.1. „Dobré riadenie národnej alebo regionálnej stratégie pre inteligentnú špecializáciu“ Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku.

³⁾ § 5 ods. 2 písm. f) zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁴⁾ Program Slovensko 2021 – 2027, Program rybné hospodárstvo Slovenskej republiky 2021 – 2027 a programy „DG HOME“ fondov - Fond pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF), Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (BMVI) a Fond pre vnútornú bezpečnosť (ISF).

Východiskový stav plnenia základných podmienok

Slovenská republika formálne prvýkrát preukázala EK splnenie základných podmienok pri predložení Programu Slovensko 2021 – 2027 na jeho schválenie. EK vo svojom vykonávacom rozhodnutí z 22. novembra 2022, ktorým schválila Program Slovensko 2021 – 2027 a uznala za splnené všetky základné podmienky s výnimkou dvoch, a to: TZP 4.3. „Strategický politický rámec pre systém vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých stupňoch“ a TZP 4.4. „Národný strategický politický rámec pre sociálne začlenenie a znižovanie chudoby“.

TZP 4.4. „Národný strategický politický rámec pre sociálne začlenenie a znižovanie chudoby“ EK uznala za splnenú k 14. septembru 2023.

Proces plnenia základných podmienok v roku 2024 a ich aktuálny stav

MIRRI SR, ako koordinátor procesu plnenia základných podmienok, **komunikoval s gestormi plnenia základných podmienok** a vyhodnocoval stav plnenia základných podmienok na národnej úrovni na základe informácií poskytnutých gestormi plnenia základných podmienok a aj na základe vlastného interného posúdenia.

Počas roka 2024 sa uskutočnilo **viacero neformálnych spoločných a individuálnych stretnutí s jednotlivými gestormi plnenia základných podmienok s cieľom získania a preverenia informácií o stave plnenia základných podmienok v ich gescii** (komunikovaná bola najmä platnosť základných dokumentov pre plnenie základných podmienok, realizácia prípadných zmien, aktualizácií v dokumentoch a opatreniach, legislatívne zmeny, ktoré súvisia s oblasťou základných podmienok a identifikácia možných rizík plnenia základných podmienok).

Formálnu informáciu o stave plnenia základných podmienok predložili gestori plnenia základných podmienok MIRRI SR v termíne **do 30. septembra 2024** podľa úlohy B.2. z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 257 z 24. mája 2023. Na základe predložených informácií možno konštatovať, že **všetky základné podmienky (horizontálne aj tematické) sú aktuálne plnené a pri žiadnej základnej podmienke gestori neidentifikovali ohrozenie jej plnenia.**

Podrobnejšie informácie o plnení jednotlivých základných podmienok v roku 2024 sú uvedené v prílohe (tabuľka).

V priebehu roka 2024 **prebiehala komunikácia o plnení základných podmienok aj s EK.**

Na základe listu EK bola **TZP 4.3. „Strategický politický rámec pre systém vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých stupňoch“ uznaná k 2. máju 2024 za splnenú.**

EK bola v roku 2024 informovaná o stave plnenia základných podmienok aj v rámci programu rokovania Monitorovacieho výboru pre Program Slovensko 2021 – 2027 (15. marca 2024) a v rámci stretnutia s EK k výročnému preskúmaniu výkonnosti Programu Slovensko 2021 – 2027 (18. novembra 2024).

Zároveň sa uskutočnili aj **dve pracovné stretnutia na technickej úrovni za účasti zástupcov EK, MIRRI SR a vybraných gestorov plnenia základných podmienok** (v júni a novembri 2024). Predmetom týchto stretnutí bola okrem poskytnutia všeobecnej informácie o stave plnenia základných podmienok zástupcom EK aj diskusia a poskytnutie podrobnejšej informácie k plneniu TZP 4.3. „Strategický politický rámec pre systém vzdelávania a odbornej prípravy na všetkých stupňoch“ a TZP 4.5. „Národný strategický politický rámec integrácie Rómov, pri ktorých platnosť čiastkových dokumentov spojených s plnením TZP (akčných plánov) končila 31. decembra 2024. EK požadovala informácie k uisteniu o včasnej príprave nových/aktualizovaných dokumentov, aby TZP mohli byť naďalej považované za splnené. V rovnakej súvislosti bolo diskutované aj plnenie TZP 2.6. „Aktualizované plánovanie odpadového hospodárstva“, kde síce končí platnosť aktuálneho strategického dokumentu až k 31. decembru 2025, ale vzhľadom na jeho zásadný charakter EK považovala za potrebné upozorniť na dôležitosť včasnej prípravy a konzultácie nového plánu (platného od roku 2026).

Gestori plnenia TZP 2.6 (Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky), TZP 4.3 (Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky) a TZP 4.5 (Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity) poskytli zástupcom EK relevantné uistenie, že požadované dokumenty súvisiace s plnením TZP budú pripravené a schválené tak, aby nebolo ohrozené plnenie TZP. Bližšie informácie o príprave a schválení dokumentov sú uvedené v prílohe.

Plnenie základných podmienok v nasledujúcom období (r. 2025)

Gestori plnenia základných podmienok sú povinní zabezpečiť ich plnenie počas celého programového obdobia 2021 – 2027. Stručné informácie o plánovanom plnení základných podmienok v roku 2025 sú uvedené v prílohe.

V roku 2025 MIRRI SR bude pokračovať v aktívnej koordinácii, pravidelnej komunikácii s gestormi plnenia základných podmienok, ako aj s EK a upriamovať pozornosť najmä na základné podmienky, pri ktorých v roku 2025 končí platnosť strategických dokumentov alebo akčných plánov, potrebných ku plneniu základných podmienok.

V prípade indikácie skutočností, ktoré môžu mať vplyv na plnenie základných podmienok bude zrealizovaná neformálna komunikácia (MIRRI SR, gestor plnenia základnej podmienky, EK) aj mimo termínu pravidelných stretnutí, s cieľom zabezpečiť, aby plnenie základnej podmienky nebolo ohrozené.

Aktuálne informácie a dokumenty týkajúce sa plnenia základných podmienok MIRRI SR zverejňuje na webovej stránke eurofondy.gov.sk.